

?ECN 1 Ràdio CNT-FAI. La veu de la Revolució

Ferran Aisa acaba de publicar en un volum de 700 pàgines una obra sobre ECN 1 Ràdio CNT-FAI, que durant 10 mesos de 1936 i 1937 va portar la veu de l'anarquisme a centenars de llars catalanes | «Són 140 textos fins ara majoritàriament inèdits que es van sentir per les ones hertzianes en uns moments transcendentals per a la història contemporània del nostre país i que són recollits per primer cop en un volum que obre nous espais per a l'estudi d'aquest moviment anarquista i obrer»

Imatge que il·lustra la portada del llibre, amb Joan Garcia Oliver fent una al·locució davant els micròfons d'ECN 1 Ràdio CNT-FAI

El 3 de setembre de 1936 començava les seves emissions de ràdio en ona normal i en ona extracurta ECN1 Ràdio CNT-FAI Barcelona, l'emissora anarquista d'aquestes organitzacions durant la revolució. Les seves emissions arribaven a Catalunya i la resta de l'Estat però també a Europa, Amèrica del Nord i Àfrica. Les emissions van durar un període de nou mesos i mig, un temps durant el qual el proletariat català va poder estendre les seves idees, la seva visió de la realitat i la seva cultura en un àmbit on mai abans no havia pogut arribar amb tanta rapidesa ni, pel context i la situació del moment, amb tanta autoritat.

L'incansable historiador barceloní Ferran Aisa, a qui devem el desenrunament de moltes de les coses que coneixem sobre el món obrer i la cultura que aquest ha anat generant i produint al llarg dels anys i dels segles, ha escrit un llibre que val el seu pes en or a l'hora de conèixer un espai de difusió cultural, el de la ràdio, sobre el qual jo no conec cap altre estudi amb aquestes característiques, i menys centrat, precisament, en una ràdio revolucionària, obrera, anarcosindicalista i anarquista.

El llibre en qüestió, de més de 700 pàgines, porta per títol *ECN1 Ràdio CNT-FAI Barcelona. La voz de*

la Revolució i ha estat publicat per Edicions de 1984 amb el suport de l'Ajuntament de Barcelona, una col·laboració pública imprescindible ja que un llibre d'aquestes característiques, malgrat la seva indiscutible importància, resulta molt complicat d'amortitzar si no té el suport econòmic d'algun tipus d'institució que en faci més fàcil la seva edició i la seva sortida.

Ferran Aisa hi fa una introducció a la història i la importància de la ràdio i la seva utilització durant la revolució i la guerra civil, les oficines de propaganda de la CNT-FAI, les relacions de la ràdio amb els mitjans confederals escrits, sobretot *Solidaridad Obrera* i el seu director Jacinto Toryho, les conferències del Cinema Coliseum i el seu tancament per part de les autoritats republicanes el 16 de juny de 1937, després dels Fets de Maig. Hem de tenir en compte que a l'inici de la guerra a l'Estat espanyol hi havia tres-cents mil aparells de ràdio amb els quals es podien sintonitzar fins a 67 emissores que hi havia en funcionament a tot l'Estat. Aquestes dades cal situar-les al costat de la forma com s'escoltava la ràdio, que majoritàriament era un mitjà de recepció col·lectiu, que la gent escoltava en grup i que, per tant, tenia un impacte molt superior al nombre d'aparells existent.

A banda de les diverses aportacions que Ferran Aisa fa per situar històricament tant el món de la ràdio com el de la propaganda revolucionària i els mitjans de comunicació de la CNT i de la FAI, el llibre inclou tota una part en què es poden llegir les seves transcripcions, que no em puc estar de qualificar d'autèntic esdeveniment per al món historiogràfic català i per a les persones interessades en la cultura anarquista i obrera del segle XX. En la segona part del llibre, Aisa hi inclou transcripcions d'al·locucions, conferències, entrevistes i reportatges que es van radiar per ECN1, d'una qualitat alta i d'una temàtica diversa i a vegades sorprenent. Entre els autors que hi trobem hi ha destaca el mateix Jacinto Toryho, al costat de personalitats diverses de l'anarquisme català, ibèric i mundial, pertanyents a la cultura propera als anarquistes o bé escriptors destacats que ells creien adequats al seu món conceptual i cultural al qual decidien donar-los espai radiofònic. Així, hi trobem textos que van ser dits o eren obra d'Emma Goldman, Rudolf Rocker, Garcia Oliver, Marianet, Fèlix Martí, Fàbregas, Peiró, Frederica Montseny, Sébastien Faure, Puig Elies, Gaston Leval, León Felipe, Thomas Mann o Camilo Bernieri. Són 140 textos fins ara majoritàriament inèdits que es van sentir per les ones hertzianes en uns moments transcendents per a la història contemporània del nostre país i que són recollits per primer cop en un volum que, insisteixo, obre nous espais per a l'estudi d'aquest moviment anarquista i obrer.

Fins a l'actual moment, les fonts escrites i orals i les fotogràfiques eren les úniques que podíem utilitzar com a aportacions destacables a l'estudi de la formació dels pensaments que derivaren en accions concretes. Ara, per primer cop, tenim els textos que van ser radiats i que suposen una destacada aportació cultural per tal d'entendre l'amplitud de mires d'un moviment, l'anarquisme, que va ser hegemònic en un llarg període de la història d'aquest tros de món i que va crear tota una cultura al seu voltant imprescindible per a qualsevol moviment que vulgui transformar el món. Al costat del teatre, la poesia, les novel·les i els textos teòrics, l'anarquisme dels Països Catalans, i de bona part d'Ibèria, desenvolupà les seves idees i pensaments, les seves propostes i creativitat, també, a través de la ràdio i el llibre de Ferran Aisa obre l'estudi d'aquest espai i ens apropa una selecció àmplia dels textos que del 36 al 37 es van sentir per l'emissora de la CNT-FAI, fins al moment del seu tancament per l'intent reeixit de l'estalinisme de controlar tot l'espai republicà, ja fos a partir de l'extermini de l'oponent, com en el cas del POUM, o a partir de l'expulsió dels espais de poder o d'influència mediàtica com en el cas de la CNT-FAI.

I com a mostra, un dels textos inclosos en el llibre, que just després de llegir-lo vaig incloure directament en aquest *Llibre Negre* que estic omplint de textos pertanyents a les relacions curioses i persistents entre catalanisme i moviment llibertari en aquest tros de món. Era l'11 de setembre de 1936 i per les ones de ECN 1 Ràdio CNT-FAI, enmig d'un programa especial dedicat a l'Onze de Setembre, es va sentir aquest comunicat de la CNT-FAI:

«La Catalunya anàrquica, és a dir, la Catalunya constructiva i creadora, la Catalunya lliure, es recobra ella mateixa; vibren amb un ritme magnífic totes les terres catalanes, sota el signe de la CNT. Als cops de mall espurneja el ferro que va prenent les noves formes, plasmació de la

mentalitat proletària. De cap a cap de Catalunya, una mateixa frisança gonfla el pit de la mare terra, i el treballador conscient posa els carreus del gran casal de la Revolució: l'enginyer, el pagès, el tècnic agrícola i industrial, el panificador, el metal·lúrgic, el professor, el comptable, tots els representants d'oficis i professions, agermanats en la Confederació Nacional del Treball, realitzen amb passa ferma, allò que en deien somni descabellat, utopia de quatre il·lusos que no toquen de peus a terra.

(...)

És la Catalunya que es redreça, després de trencar amb gest superb les cadenes que la junyien a les supervivències feudals, és la Catalunya forta, somniadora, idealista, però al mateix temps realista, que no s'acontenta de veure esmicolar allò que ha fet caure implacablement, sinó que a l'hora es posa a la feina per a bastir l'economia que ha de proporcionar la subsistència digna per a tots, camí d'una civilització més justa, més culta, més humana. És la Catalunya que ha anat a la capdavantera dels moviments obreristes alliberadors; la que d'ençà dels inicis de l'etapa de la producció anomenada industrial, amb el franc domini del maquinisme ha vingut plantejant incessantment els problemes de les reivindicacions proletàries, tant al camp com a la ciutat.»